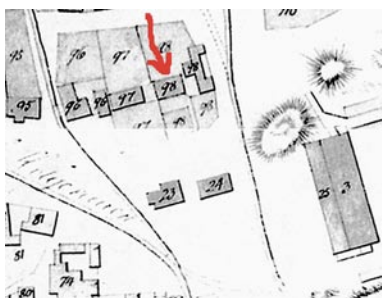

Notat - Nedre Tverrgate 2, Langestrand. Karthistorie og bygningstype.

Av Ragnar Kristensen, Vestfold avdeling av Fortidsminneforeningen, 11.10-2005.

Til venstre: Foto tatt sommeren 2005. Første etasje er opprinnelig bygningskropp, mens takarken skriver seg fra tiden rundt 1900. Første etasje og hoveddelen av taket representerer en bygningstype fra tiden rundt 1800, med sideorientert hovedinngang. Stuer til venstre for inngangen.

Linds kart over Langestrand fra 1802. Nedre Tverrgate 2 merket med rød pil.

Spørcks oppmåling fra 1811. Huset merket med rød pil.

Rørdams kart fra 1820 viser samme situasjon. Riktig plassering leses sikkert i forhold til snekerverksted og materi-altørk (arbeiderboliger?) rett nedenfor nedre Tverrgate 2.

Til venstre: Krums kart fra 1894 viser bygningen noe større. Til høyre: økonomisk kartverk 1966 viser samme situasjon som i 1802.

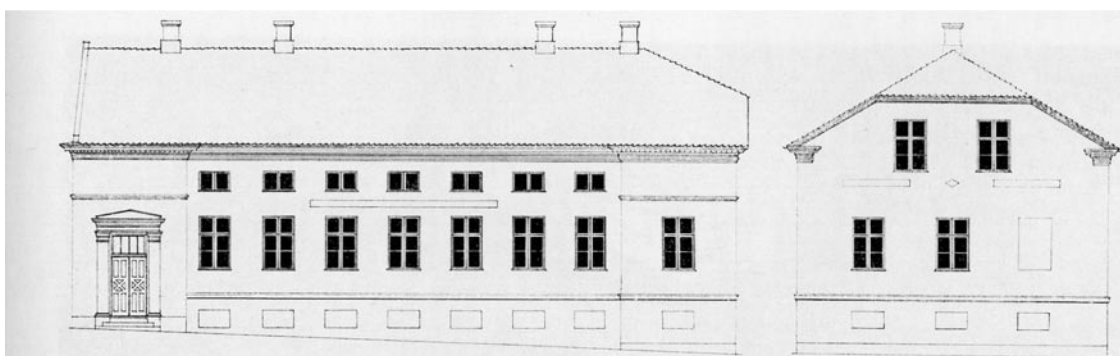
Til venstre: Strandgaten 22, Torstrand er ganske lik Nedre Tverrgate 2. De to bygningene er gode og velbevarte eksempler på bygninger med sideorientert hovedinngang på hovedfasaden.

Til høyre: Esbensengården i Vadsø, bygget i 1840-årene, representerer samme fasadeplan som Nedre Tverrgate 2.

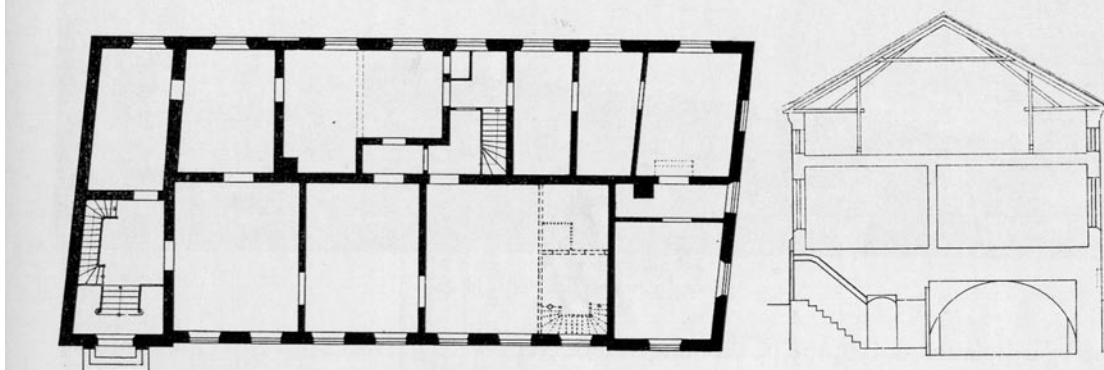

Trykk fra tidlig 1800-tall. Utsnitt som viser Storgaten 48, 50 og 52. Nr. 50 (i midten) er vist med sideorientert hovedinnngang med trapp. De to flankerende bygningene er mer tradisjonelle midtgangsplaner. Storgaten 50 kan være det første bygget av sin type i Larvik.

Ankergården i opprinnelig skikkelse. Gatefasade og sidefasade. Oppmåling av Mads Wiel Gedde og Andreas Nygaard. Riksantikvarens arkiv.

Ankergården. Plan 1. etasje og snitt. Oppmåling av Mads Wiel Gedde og Andreas Nygaard. Riksantikvarens arkiv.

Ankergården i Halden ble bygget med en typisk sideorientert grunnplan. Sogneprestgården i Gamlebyen, Fredrikstad er bygget over samme planmodell. Legg merke til hovedinngangen med trapperom bak og adgang til en rekke stuer frem til motsatt gavlvegg.

En eldre hustype hadde hovedinngang nær hjørnet, som til venstre: Tverrsmuget 5, Bergen, etter 1756. Her er løsningen betinget av usymmetrisk grunnplan og trange tomter. Til høyre: Stengaten 5 i Larvik var en parallell.

Litteratur: Larviks historie bind 1 og 2, Byborgernes hus i Norge, Norske Minnesmerker: Halden, Gamle Trehus. Foto og tegninger er hentet fra disse bøkene. Kart er utsnitt av egne innsannede kart. Nye fotografier utført av undertegnede.